

Dodatek tygodniowy

przy Gazecie Lwowskiej.

Nr. 22.

Dnia 29. Maja 1858.

Komunikacya krajowa

Gościńce i drogi krajowe w lwowskim okręgu administracyjnym w roku 1857.

Przez Ka.... Wa....

(Ob. Tom. VI. i VII. Dodatku tygodniowego z r. 1856 i 1857.)

Czelne przed innemi miejsce, zajmuje u nas teraz **Wychowanie publiczne i Przedsiębiorstwo gościńców krajowych**, a czelne głównie dla tego, że rośnie za przychyleniem się obywatelstwa samego, które z życzliwością wchodząc w potrzeby swej ziemi, popierać z ochotą pragnie gorliwość **Władzy krajowej**, technącej, jak nigdy, chęcią rozwoju obecnej i przyszłej pomyślności kraju zbyt potąd upośledzonego. Słuszna zatem, ażeby to co się tak wielkiem na przyszłość dziełem zapowiada, zapisaniem zostało w kronikach, lecz oraz i sprawiedliwa nawet konieczna, zdać publiczności sprawę z tego, w jaki sposób jej praca i dobytekłożone były, jakie z nich potąd obwieściły się owoce, zgola jaki obrót bierze przedsiębiorstwo całe, by snadź nie zmarnowane zostały siły, a nadzieje nie zawiedzione. — Więc też od lat ośmiu nie pomijamy żadnego szczegółu, byśmy go

do publicznej nie podali wiadomości z całą rzetelnością cyfry, jak w aktach rządowych zapisana, dodając przytem objaśnienia, jakich wymagają chwilowe tylko powody, usposobienia społeczne i tym podobne widoki które z wielkiem płoną, lecz godne są pamięci dla tego, iż w toku dziejów wyświecić będą mogły nie jedną okoliczność zagasłą w potomnym wieku. — W tym samym duchu podajemy i niniejsze sprawozdanie z czynności przedsiębioranych około gościńców krajowych; jest-to z kolei trzecie głównejsze, a tem od poprzedzających różne, że uwzględniając głos publiczny, który się przez organa pism publicznych wysławiał, tłumaczy, objaśnia i usprawiedliwia z wielu zarzutów przedsiębiorstwo tak ważne. — Na czele podajemy Wykazy dokonanych czynności naprzód obwodami, potem traktami.

W y k a z

budowy gościńców krajowych w Lwowskim okręgu administracyjnym Galicyi w roku 1857.

№ I. Obwodami.

Cyrkuł	Wybudowany gościniec eraryalny		Projektowany gościniec krajowy	Długość tegoż		Z tych zupełnie wybudowano w roku						Razem		Summa wszystkich gościnieców gotowych	
	Mil	Sążni		1855		1856		1857		Mil	Sążni	Mil	Sążni		
				Mil	Sążni	Mil	Sążni	Mil	Sążni						
Sanok	24	3650	Sanok — Przemyśl	5	2630	—	2227	—	1988	—	1595	2	309	26	3959
			Sanok — Rzeszów	6	1115	—	—	—	1321	—	1178				
Przemyśl	26	4085	Sanok — Przemyśl	2	3200	—	—	—	2895	—	85	1	3830	28	3915
			Bełzec — Jarosław	2	350	—	1200	—	200	—	3450				
Sambor	25	913	Lwów — Sambor	—	2583	—	—	—	—	—	—	—	—	25	913
Lwów	17	2804	Lwów — Rohatyn	1	3620	1	1334	—	758	—	1528	4	1478	22	282
			Lwów — Sambor	3	2060	—	—	—	3723	1	2135				
Żółkiew	9	1356	Bełzec — Jarosław	7	1720	3	1342	1	734	—	1512	5	2488	14	3844
			Żółkiew — Mosty wielkie . .	3	1215	—	—	—	—	—	2500				
Złoczów	15	2261	Brody — Radziwiłów . . .	—	2936	—	—	—	—	—	—	—	1836	16	97
			Złoczów — Brzeżany . . .	2	3680	—	—	—	229	—	1607				
Brzeżany	18	3000	Lwów — Rohatyn	7	680	1	1386	2	1732	2	2115	8	1073	27	73
			Złoczów — Brzeżany . . .	2	410	—	—	—	—	—	3899				
			Brzeżany — Podwołoczyska	4	966	—	—	—	70	—	3771				
Tarnopól	7	2000	Brzeżany — Podwołoczyska	7	3030	—	1337	1	2220	1	3830	7	826	14	2826
			Strussow — Buczac	3	2430	—	2198	—	3432	1	2809				
Stanisławów	26	3701	Siwka — Halicz	2	1021	2	1021	—	—	—	—	17	61	43	3762
			Bursztyn — Stanisławów . .	4	3428	3	900	—	—	1	2528				
			Manastyrzyska — Czortków	2	2660	2	382	—	2278	—	—				
			Strussow — Buczac	1	755	—	—	—	—	—	—				
			Sielec — Zaleszczyki . . .	6	3447	2	3696	3	3751	—	—				
			Tyśmienica — Kołomya . .	3	2987	—	—	—	—	—	—				
Stryj	30	3930	Siwka — Halicz	—	643	—	643	—	—	—	—	—	1743	31	1673
			Bursztyn — Stanisławów . .	—	1100	—	1100	—	—	—	—				
Czortków	11	2000	Husiatyn — Kopyczyńce . .	3	946	—	2389	2	2021	—	536	17	2101	29	101
			Manastyrzyska — Czortków	3	2852	3	2852	—	—	—	—				
			Tłuste — Buczac	5	941	—	—	—	—	—	3100				
			Zaleszczyki — Skala . . .	7	670	4	3713	1	2327	—	1880				
			Strussow — Buczac	—	3434	—	—	—	—	—	—				
			Skala — Czortków	4	3000	—	—	—	—	—	—				
Kołomya	23	252	Okopy — Borszczów	6	3192	2	3183	—	100	—	—	5	1398	28	1650
			Sielec — Zaleszczyki . . .	5	1166	1	2301	3	1711	—	474				
			Tyśmienica — Kołomya . .	2	1580	—	—	—	—	—	912				

Gościńce krajowe	Obwód	Długość		Do roku	Roboty kopane				Szczegółowe przedmioty budowy				
					Rowy	Nasypy	Wykopy	Planowanie	Mosty i przepusty		Poręcze	Ilość	Długość
									nad 2 ^o długości	mniej 2 ^o długości			
		Mil	Sażni		Saż. bież.	Sażnie kubiczne	Sażnie kw.		Saż. b.	Sażnie bieżące			
Sanok — Rzeszów . . . (Dąbrowka — Dynów)	Sanok . . .	6	1115	1856	5566	1386	454	6800	—	—	8	7	—
	Razem . . .	—	—	—	5737	2761	700	9162	6	40	26	23	596
Sanok — Przemyśl . . .	Sanok . . .	5	2630	1856	10196	1913	948	20340	10	80	18	19	285
	Przemyśl . . .	2	3200	1856	2600	1364	993	5448	5	46	6	11	40
	Razem . . .	8	1830	—	18816	8463	4636	48570	33	215	49	56	1477
Bełzec — Jarosław . . .	Przemyśl . . .	2	350	1856	12580	1852	936	14119	6	13	10	10	—
	Żółkiew . . .	7	1720	1856	29974	1252	1014	1920	12	86	46	52	332
	Razem . . .	9	2070	—	78405	6835	3176	36030	28	142	75	81	1555
Żółkiew — Sokal . . .	Żółkiew . . .	3	1215	1856	—	24	23	47	—	—	—	—	—
	Razem . . .	3	1215	—	470	818	85	2479	2	33	4	4	10
Lwów — Sambor . . . (Zimnawoda — Hoszany)	Sambor . . .	—	2583	1857	3433	1024	841	9915	—	—	11	13	—
	Lwów . . .	3	2060	1856	11856	4057	388	28050	—	—	17	20	—
	Razem . . .	4	643	—	24073	7821	1713	53090	3	11	39	45	10
Lwów — Rohatyn . . .	Lwów . . .	1	3620	1856	18243	1069	97	8458	—	—	21	20	110
	Brzeżany . . .	7	680	1857	2624	1376	242	3852	—	—	3	3	70
	Razem . . .	9	300	—	56606	22531	18598	106976	2	5	37	38	3049
Złoczów — Brzeżany . . .	Brzeżany . . .	2	410	1856	2638	250	1772	3520	—	—	—	—	—
	Złoczów . . .	2	3680	1856	4536	2588	2787	14187	1	3	3	4	—
	Razem . . .	5	90	—	21029	13699	13265	55172	8	34	8	9	—
Brzeżany — Podwołoczyska . . .	Brzeżany . . .	4	966	1856	4420	1896	17365	20100	11	23	20	16	122
	Tarnopol . . .	7	3030	1857	9435	6305	6810	20100	11	23	20	16	122
	Razem . . .	11	3996	—	59393	22532	15336	68748	20	60	31	29	122
Strussow — Buczac . . .	Brzeżany . . .	4	966	1856	12294	1406	1084	10627	—	—	—	—	—
	Tarnopol . . .	7	3030	1857	2732	4843	3045	666	6	50	2	2	103
	Razem . . .	11	3996	—	59393	22532	15336	68748	14	120	34	30	649
Siwka — Halicz . . .	Tarnopol . . .	3	2430	1856	19187	7524	75	65290	2	16	13	11	52
	Stanisławów . . .	1	755	1857	2700	4459	30	4250	—	—	14	10	511
	Razem . . .	4	3185	—	49651	12835	3422	101400	2	16	28	22	563
Bursztyn — Stanisławów . . .	Stanisławów . . .	2	1021	1856	19053	2722	2022	—	—	—	—	—	240
	Stryj . . .	643	1855	1200	1291	388	—	—	2	35	2	3	160
	Razem . . .	2	1664	—	20235	4013	2410	—	2	35	2	3	400
Sielec — Zaleszczyki . . .	Stryj . . .	4	1160	1856	1000	—	—	—	—	—	—	—	—
	Stanisławów . . .	4	3428	1856	11604	444	726	500	—	—	—	—	—
	Razem . . .	5	528	—	19031	1881	881	682	3	7	2	2	510
Tyśmienica — Kołomya . . .	Stanisławów . . .	6	3447	1856	52603	77	368	—	16	120	71	69	1468
	Kołomya . . .	5	1166	1856	31504	2950	1669	42332	2	6	30	38	94
	Razem . . .	12	4613	—	84683	4198	2554	42782	3	28	3	2	12
Manastyrzyska — Czortków . . .	Stanisławów . . .	3	2987	1857	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Czortków . . .	2	1580	1857	4920	1755	—	1420	—	—	1	1	—
	Razem . . .	5	4567	—	4920	1755	—	1420	—	—	1	1	—
Husiatyn — Kopyczyńce . . .	Stanisławów . . .	2	2660	1856	28226	2190	3090	—	2	8	13	8	937
	Czortków . . .	3	2852	1856	28104	3480	—	60000	1	10	17	19	199
	Razem . . .	6	1512	—	56330	6570	3090	60000	3	18	30	27	1136
Skala — Zaleszczyki . . .	Czortków . . .	3	946	1856	21990	1006	331	58957	—	—	19	11	—
	Razem . . .	3	946	—	26420	1089	377	64727	1	9	23	14	—
Mielnica — Borszczów . . .	Czortków . . .	7	670	1856	48186	2667	3701	95990	17	79	37	22	1455
	Razem . . .	7	670	—	48986	3822	5051	96990	18	82	39	25	1455
Tłuste — Buczac . . .	Czortków . . .	6	3192	1856	22170	403	166	55400	—	—	22	15	—
	Razem . . .	5	941	—	35009	3024	2916	70100	2	5	9	5	—
Skala — Czortków . . .	Czortków . . .	5	941	1857	20762	1100	1505	46205	2	5	6	3	—
	Razem . . .	5	941	—	35009	3024	2916	70100	2	5	9	5	—
Brody — Radziwiłów . . .	Czortków . . .	4	3000	1857	—	—	—	17525	—	—	—	—	—
	Złoczów . . .	—	2936	1856	1290	—	373	6880	—	—	—	—	—

Traktami.

Przysposobienie brukowanego traktu							Przestrzeń jako gości- niec wybu- dowania	
Kamieniem			Ogólny wychód materiału	Zasób kamieni				
podmu- rowane	powleczone	podmurowane i powleczone		na miejscu	na gościńcu			
					nie tłu- czone	tłu- czone		
D ł u g o ś ć								
S a ż n i e b i e ż a c e			¼ Sążnia kubicznego				Mil	Saż. bie.
—	2835	1321	2821	—	—	—	—	—
—	2500	1187	3644	—	225	—	—	—
—	5335	2499	6465	—	225	—	—	2499
—	—	4375	10952	—	—	—	—	—
—	—	1595	2984	308	172	66	1	1810
100	—	1000	1923	—	—	—	—	—
—	1220	800	3070	—	835	231	—	2980
100	1220	7770	18929	308	1007	297	2	790
—	1400	—	1263	—	—	—	—	—
—	3450	—	1856	100	—	1000	1	810
—	—	18601	34646	—	—	—	—	—
1975	760	1532	6683	344	450	450	4	3988
1975	5610	20133	44448	444	450	1450	6	838
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	2500	4897	310	476	86	—	2500
—	—	2500	4897	310	476	86	—	2500
—	—	—	—	—	68	1660	—	—
—	3923	—	3905	—	—	—	—	—
—	5935	—	6115	—	1060	6095	2	1858
—	9858	—	10020	—	1128	7755	2	1858
—	6022	670	5746	—	—	—	—	—
—	1314	214	3422	—	10	476	1	3620
—	11221	3896	20011	—	—	—	—	—
1834	5915	2465	14188	2216	2515	192	6	1333
1834	24472	7245	43367	2216	2525	668	8	953
—	—	—	—	—	—	—	—	—
162	21	3878	8441	—	620	92	—	3899
—	229	—	229	—	—	—	—	—
—	1607	—	1607	342	2804	4951	—	1836
162	2057	3878	10277	342	3424	5043	1	1735
331	70	—	456	—	—	—	—	—
35	2650	1190	5343	324	1755	937	—	3841
—	6567	—	8743	—	—	—	—	—
—	8280	—	10442	—	—	—	3	3387
366	17567	1190	24984	324	1755	937	3	3228
—	2253	2413	4731	—	—	—	—	—
—	5683	200	7196	—	743	1215	3	439
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	4000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1155	532	—	—
—	7936	2613	11927	—	5898	1747	3	439
—	8857	4480	4480	—	—	—	2	1021
—	643	320	320	—	—	—	—	643
—	9500	4800	4800	—	—	—	2	1664
—	1100	—	80	—	—	—	—	1100
—	12900	—	3501	—	—	—	3	900
—	6528	—	2176	—	—	—	1	2528
—	20528	—	5757	—	—	—	5	528
—	13715	—	29464	—	—	—	6	3447
—	110	19206	28809	—	—	—	—	—
130	120	213	536	—	—	—	5	486
130	13945	19419	58809	—	—	—	11	3933
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	612	300	711	—	807	1935	—	912
—	612	300	711	—	807	1935	—	912
—	5422	5238	10903	—	—	—	2	2660
14852	1	14852	22337	—	150	206	3	2852
—	5423	20096	31240	—	150	206	6	1512
—	—	12422	18632	—	—	—	—	—
33	524	—	3112	—	220	250	3	946
33	524	12422	21744	—	220	250	3	946
—	—	26040	39990	—	—	—	—	—
317	—	280	2847	—	—	160	6	3920
317	—	26320	42837	—	—	160	6	3920
1	11183	100	11333	—	—	—	2	3228
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	3100	4050	1073	3003	625	—	3100
—	—	3100	4050	1073	3003	625	—	3100
—	—	—	—	600	200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—

U w a g a.

{ Prócz tego niektóre roboty przy konserwacji dawniej jako gościńiec obwodowy wybudowanej części.

{ Tu i koszt utrzymania przestrzeni 4młowej razem zawarte.

{ Bez konserwacji.

{ Razem z konserwacją.

{ Bez robót konserwacyjnych.

{ Ten gościńiec już w r. 1855 ukończony, zostawał tylko w konserwacji, która się gminami przyległymi odbywała.

{ Roboty tu wykazane tyczą się tylko przestrzeni między Stanisławowem i Sielcem.

{ Na tym trakcie w r. 1857 w stanisławowskim obwodzie tylko roboty do utrzymania gościńca przedsięwzięto.

{ Ten trakt w stanisławowskim jeszcze jako gościńiec nie rozpoczęty, tamże tylko jako tako utrzymywanym zostawał.

{ Roboty przy utrzymaniu tego gościńca w r. 1857 nie są wykazane szczegółowo.

{ Bez robót konserwacyjnych.

{ Bez robót do utrzymania całej przestrzeni dawniej ukończonej.

{ Ten gościńiec lepszej wyprawy potrzebujący w przeszłym r. tylko w utrzymaniu zostawał.

Góścińce krajowe w ogólności.

Niniejsze tabele przedstawiają w cyfrach szczegółowy przegląd prac dokonanych w przedsiębiorstwie około dróg i gościńców krajowych w lwowskim okręgu administracyjnym w roku 1857. Zestawione z Wykazami, które w dwu latach upłynionych, w tomie VI i VII naszego Dodatku tygodniowego podaliśmy, świadczą przedewszystkiem o ile ułatwioną jest teraz komunikacja w kraju, oraz dowodzą jak czynną i gorliwą o dobro społeczne zostawała administracja krajowa, i przytem okazują ile przychylnie były chęci obywatelstwa w przedsiębiorstwie, co społecznym niemniej jak i potomnym zapowiada przyszłość najpomyślniejszą.

Jakie zaś korzyści z ułatwienia w komunikacji krajowej urastają, nie mamy potrzeby powtarzać tego, cośmy w dawniejszych rozprawach wyrzekli; czuje to obywatel każdy, czuje włościanin co plody swoje rozwozi, ale czuje i mieszczanin, kupiec, wyrobnik i każdy przychodzień, który je nabywać musi. Wszyscy przyznają że zbawienną była myśl zakładać gościńce krajowe; w tem też przekonaniu popierała administracja krajowa komunikację tego rodzaju jak najusilniej, jakoż i przeprowadzenie onej, najsporniej postępowało, tak że z końcem 1856 roku już stanęło 54 mil gościńca krajowego na 121 mil zaprojektowanych.

W ciągu 1857 roku, urobiono z projektowanych szlaków, półtora ćwierci mili w trakcie od eraryalnego dukielskiego gościńca obok Dynowa do granicy obwodu rzeszowskiego kierunkiem do Tyczyna, ażeby połączyć gościńce krajowy z Dąbrowki pod Sanokiem ku Dynowu, z dawnym gościńcem obwodowym między Rzeszowem a Tyczynem, którego dalsze budowanie ku granicom lwowskiego okręgu adm. władze krakowskie postanowiły. Tym sposobem otworzy się komunikacja między ziemią sanocką, mianowicie żyzną okolicą Brzozowa a Rzeszowem, gdzie właśnie otwiera się teraz kolej żelazna Towarzystwa akcyonaryuszów galicyjskich.

Nim bliższy rozbiór prac w tym roku dokonanych podamy, nadmieniamy, że rozporządzone zostało dalsze prowadzenie gościńca idącego z Okopów do Mielnicy, a to z Mielnicy do Borszczowa mil $3\frac{3}{4}$, ażeby połączyć trakt wiodący z Kozaczówki komory celnej na granicy rosyjskiej nad Dniestrem, z gościńcem krajowym prowadzonym z Zaleszczyk do Skąły. — Uchwaloną także została budowa gościńca krajowego, mil $3\frac{2}{4}$ ze Śniatyna do Horodenki, który łącząc bezpośrednio te dwa znakomitsze miasta obwodu kołomyjskiego, spoi się z traktami, które się w Horodence krzyżują. Lecz natomiast zaniechano budowę drogi projektowanej z Żółkwi do Sokala, między Mostami Wielkimi a Sokalem, w rozległości mil $3\frac{3}{4}$, dla zbyt wielkich kosztów przewyższających siłę konkurencji, i zostawiono na czas późniejszy, aż obmyślane zostaną stosowniejsze środki.

Długość zatem projektowanych gościńców krajowych wynosi obecnie mil 125.

Przytoczony wykaz pierwszy (I.) okazuje, że w r. 1857 dobudowało się mil 16 i 1634 sążni. Liczymy zatem w tej chwili w okręgu adm. lwowskim przeszło 70 mil gościńca krajowego, a co znaczy 30 mil drogi krajowej na 100 mil eraryalnej. A iż te wszystkie drogi krajowe w przeciągu trzech lat powstały, wypada zatem, że corok powstawało w przecięciu po 23 mil gościńca, co jest bezprzykładnem w pamiętnikach tego kraju, i zaszczytem być by mogło nawet w tych państwach, które opływają we wszelkie środki ułatwiające podobne przedsiębiorstwo.

Chociaż wynikiłości prac z r. 1857 wyrażone cyframi, mniejsze się być zdają, niż były lata 1855 i 1856, i ztąd zdawać by się mogło, że uhywało na chęciach wytrwałych, przy rozpoczęciu dzieła, przecież z pewnością twierdzić możemy, że owoce roku tego w niczem nie ustępują owocom z lat poprzedzających. Wykaz (II.) świadczy ile się dokonało prac drobnych, a które zwykle najwięcej czasu i trudu wymagały chcąc uzupełnić rozpoczętą już w r. 1856 budowę gościńców. Znaczne zasoby kamienia wdluz szlaków nagromadzone, czekają tylko ukończenia robót przygotowawczych, by w chwili użyte, dały w krótkość należycie ukończony gościeńec. Sam ten wykaz nawet, nie zawiera jeszcze wszystkiego, co się robiło, bo zachodziły i przy gościńcach, które przed rokiem 1857 już pobudowano, jeszcze znaczne roboty, uzupełniające onych utrzymanie i trwałość.

Głównie - to tym robotom przygotowawczym przypisać trzeba, dla czego jedne obwody przystają, podczas, gdy inne wykazują się ze znaczną ilością gościńców wyprawionych. I bynajmniej nie jest to oznaką opieszałości w innych obwodach, jeżeli stanisławow-

ski i czortkowski obwód przewyższał w 1856 wszystkie inne ilością dróg u siebie w ciągu jednego roku wybudowanych; raczej przysposobienia i przygotowania pod ówczas u tamtych podejmowane, właśnie to sprawiły, że w bieżącym 1857 roku, obwód stanisławowski i czortkowski wcale nie mógł stanąć z taką liczbą w wykończeniu dróg swoich, z jaką wystąpiły wszystkie inne obwody. Dodać przytem i to należy, że załatwiwszy w porę potrzebniejszą komunikację, nie miały teraz powodu przynaglać zbytecznej u siebie pracy. Raczej to o nich wyrzec się godzi, że dziełem swoim w dwuleciu poprzedniem dowiodły, co może usilność i wytrwałość w ważnem przedsięwzięciu, że przekonały jak płonne były obawy tych co upatrywali niepodobieństwo w przeprowadzeniu powziętego zamiaru, i że usprawiedliwiły życzliwe postanowienia Władz i Rządu, gdyż się pokazało, jak były pożyteczne i zbawienne dla kraju te postanowienia, którym na początkach z pozoru tyle się przeszkód stawiało, że niemal ogólną niechęć wywoływały.

Opieka rządu względna na wszelkie pozorne lub istotne obywatelstwa dolegliwości, spowodowała Jego Excelencyę Namiestnika kraju, że sam w osobie swojej przejrzał postanowił stan przedsięwziętego dzieła, chcąc się samemu na miejscu przekonać, jaki jest istotny stan rzeczy, jak dalece myśl teoretycznie w planach wyrażona, zgodną jest z właściwością ziemi, z położeniem telurycznym kraju, przytem osądzić i ocenić podjęte prace, rozeznac jakie mogą być trudności i przeszkody, i porównać lokalne stosunki z wymiarem sił, na jakie stać może miejscową ludność, sąsiednie majątki i obywatelstwo do konkurencji powołane. Pierwszy był to przykład w Galicyi, by Wielkorządca kraju, obok spraw, trudów i czynności wcale innego rodzaju, a które poprzedników jego w urzędowaniu wyłącznie prawie zajmowały, On, sprawą w administracji politycznej podrzędną, sam się zajął, czas znalazł i poświęcił, ażeby cały kraj we wszystkich kierunkach zwiedzić, wszystkie linie wytknięte, przysposobione materiały, i wykonane budowy dróg naczynnie rozeznac, i takie nowe poczynić rozporządzenia, i takie zalecić zmiany w dawniejszych planach, by usunięte zastały dolegliwości, które zażaleniom były powodem. Tej serdecznej życzliwości Namiestnika dla kraju, odpowiedziała wdzięczność powszechna, i wzmocniła całe obywatelstwo w chęci nie ustawiania w tak wielkiem i pożytecznem przedsiębiorstwie krajowem. (Ob. N. 200 Gaz. lw. z r. 1857).

Że zmiany w postanowieniach dawniejszych nie mogły naruszać istoty przedsiębiorstwa, tego był pewien każdy, kto już doznawał błogich skutków komunikacji, i ten, kto wielką ważność onej przeczuwał; ale potrzeba nagliła wglądać w szczegóły zarządu samego, czyli przypadkiem wykonawczej władzy za nadto usłużna gorliwość nie bywa dla konkurentów dotkliwą, a stając się ciężarem czy nie stała się oraz przyczyną zwłoki. Snadnie dały się usunąć niektóre wady w instrukcyi rachunkowej, zatem i sprostować uchybienia w obliczeniu konkurencji; przy bliższem rozpatrzeniu dało się pogodzić i wsteczne dążności i mnogie reklamacje prywatnych wklące tok czynności, i pojednać z tem co nieogłędna gorliwość, jakto bywa podwładnych, pod pozorem nakazanych przepisów wymagała. Wydane w tej mierze do władz wykonawczych teraz rozkazy, słusznie spodziewać się pozwalają, że wszelka uciążliwa dolegliwość została usunięta i że konkurencji nowej w przedsiębiorstwie nabrali otuchy. Wyrzeczoną bowiem została zasada, której się władze wykonawcze nadal trzymać mają, a ta jest że:

„Odtąd pobór konkurencji nie ma się stosować do potrzeb budowy z umysłu zaprojektowanej, lecz że postęp budowy stosować się ma do zasobu środków, jakie w danej porze i danej miejscowości, mogą się stręczyć i uiścić, bez uciążliwości dla całej konkurencji i dla stron mniej interesowanych.

Luboć rozporządzenie w takim duchu nie zapowiada spiesznego postępu w budowie dróg krajowych, za to jest dobrodziejstwem, iż zapobiega polubownemu rozpisywaniu danin, jakiego się dopuszczali niektórzy pragnąc spieszniej przeprowadzić dzieło sobie polecone, i wykazać się z większej rozległości wybudowanego gościńca, niepamiętni, że pospiech właśnie uwłacza doskonałości. Za pospiechem nastąpiła konieczność ciągłej naprawy psujących się co chwila gościńców; a co wyczerpywało siły i odstręczało od udziału w przedsiębiorstwie. Przy takim składzie rzeczy słuszne zachodziły trudności w dalszej budowie dróg krajowych, nie przemilezamy je, chcąc publiczności wierną zdać sprawę z całego postępowania w roku upłynionym, jak też to poniżej szczegółowo zestawiamy.

(D. c. n.)

Obrót handlu krajowego w październiku 1857.

Wykaz porządkiem nowej taryfy.
(Obacz Num. 4, 5, 9, 10, 16 i 18 Dodatku tygodniowego.)

Przywóz do kraju.

Wprowadzono	do Galicji wschodniej	na Bukowinę	Wprowadzono	do Galicji wschodniej	na Bukowinę
funtów			funtów		
Kakao surowe	6,17	—	Bundz mołdawski	—	118,67
„ tarte	66	—	Produkta zwierzęce, jaja	—	4,52
Kawa surowa	481,94	63,20	Tłuszcz, masło, smalec	3	3,88
Korzenie pospolite	89,19	12,09	Rybi tran	149,70	39,27
„ przednie	19,72	28	Łoje	437,40	593,86
„ najprzedniejsze	—	4	Oleje w flaszach	65	—
Sago	1,76	—	Oliwa	85,17	12,62
Owoce południowe przednie	159,87	8,93	Oleje rozmaite	169,86	4,93
„ „ średnie	44,66	6,16	Piwo, miód w flaszach	54	—
„ „ pospolite	18,48	6,05	Piwo w beczkach	19,02	—
Herbata	229,92	11,17	Ocet w flaszach	4,26	—
Cukier rafinowany	49,77	7,80	„ w beczkach	9	—
„ syrop	1,50	—	Trunki gorące, rum, arak, wódka	133,35	21,07
Tytoń dla prywatnych	1,92	1,13	Likwory, esencja ponczowa	2,86	—
Ogrodowina świeża	160,74	31,78	Wino w flaszach	56,24	7,97
„ przyprawna	29,85	124,90	„ w beczkach	24,40	—
Zboże, pszenica	2773,80	2909,05	„ mołdawskie	—	2348,73
„ hreczka, żyto, kukurudza	—	—	Winogrona	—	32,31
„ proso	312,83	19313,22	Ciasta	99	—
„ jęczmień, słód i owies	1320,60	3749,35	Musztarda i kapary	12,53	2,73
Ryz	98,31	23,53	Konfitury	25,79	5,85
Mąka i mieliwo	111,03	6,35	Kamienie nieobrabiane	40,18	33,95
Rośliny i części roślin	82	49,99	Kreda, braunsztejn	143,33	—
Nasienie lanne	380,68	—	Lekarstwa i perfumy przednie	2,98	35
Koniec i nasionka	31,08	5	„ „ najprzedniejsze	1,64	2
Gorzycza, anyż, kmin	304,96	2,06	Trzaski farbierskie w kłocach	—	1,50
Rośliny bliżej nie oznaczone	20,64	14,69	„ „ siekane	65	92,96
Ryby świeże	1,78	9,45	Koszenila, siłwester	7,39	1,89
Śledzie i sztokfisz	295,56	106,90	Zywica i dziegieć	1230,79	2,79
Płoc suszona	1151,55	228,01	Terpentyna, olej skalny	—	119,18
Ryby bliżej nieoznaczone	17,52	12,02	Oleje terpentynowy	3	—
Skóry surowe	28,60	710,24	Gumy i soki roślinne	1,69	—
„ bliżej nieoznaczone	2,30	95	Boraks, saletra, witryol	188,94	—
Futra	3,75	1,84	Siarczan, salmiak	12,99	—
Sierć i szczeń	429,70	1,74	Blejewas, chlor	21,85	—
Pierze	11,51	15,50	Ołów i glejta	7	—
Pióra	1,05	—	Zelazo surowe	21,67	—
Mięso świeże	26	20	„ topione	2,43	—
„ przyprawne	50	—	Blacha surowa	151,30	—
Kielbasy	1,28	64	„ bielona	50,58	—
Miód	86	101,43	Zelazo lane	—	3,67
Wosk	—	1,33	Płyty cynkowe, rury ze związku celnego	30,51	—
Ser	11,59	14			

(C. d. n.)

Fundacye dobroczynne we Lwowie i za Lwowem, dawne i terazniejsze.

(Ob. Nr. 6. 21. Dod. tyg.)

Mikołaja Kiślickiego, fundacya stypendyalna i stan jej obecny. (Ob. N. 43. Dod. Tyg. T. II.)

Mikołaj Kiślicki Lwowianin rodem, dziekan kapituły lwowskiej, pierwszy infułowany Wikaryusz generalny w Zamościu i Chełmie, proboszcz w Szczepieszynie, poczynił testamentem z d. 6 października 1620 r. różne zapisy, z których jeden na tutejszą lwowską młodzież w tych słowach:

„Mam we Lwowie w depozycie na ratuszu u Panów Radzie czternaście tysięcy złotych polskich. Z tychże pieniędzy leguję dzieśię tysięcy zł. pols. na Seminarium Lwowskie na lwowczyki ziomki moje, a in defectu tych na wszelką inną juventutem ktoraby się chciała uczyć, a tak leguję żeby instytucja ich in toło była przy Jezuitach samych, żeby im nikt nie przeszkadzał, by się też to seminarium miało oprzeć aż w Rzymie samym ad Sanctam Sedem Apostolicam — i Reverendum Generalem Societatis Jesu zwłaszcza jeżeliby Pan Bóg moc pogańską turecką i tatarską przypuścić raczył na Lwów żeby w niem Seminarium to ostać się nie mogło, czego Panie Chryste uchowaj.“

Inne legata przeznaczył na Meszue po klasztorach lwowskich i zamojskich, a egzekutorami mianował Metropolitalną kapitułę lwowską, katedralną zamojską, tudzież Akademię i Burmistrza zamojskich, a Magistrat we Lwowie, i jeszcze niektóre pod ów czas żyjące osoby.

Zwyczajem poszło, że duchowieństwo zajmowało się wykonaniem tej woli testatora, która się odnosiła do spraw duchownych;

Magistrat zaś lwowski zatrudnił się tylko przeprowadzeniem fundacyi zapisanej na młodzież. W myśl postanowienia zakupił w pobliżu kościoła katedralnego dom, osadził w nim dwunastu uczniów, dawał im utrzymanie pod obowiązkiem uczęszczania do szkół jezuickich. Ale gdy w latach 1648 i 1655 nastąpiły wojny, i dom zakupiony poszedł w perzynę, podupadł znacznie ów fundusz pierwotny 10,000 zł. pol., który jak testament Kiślickiego sam wyraża, znaczył na złoto 2,500 hol. czerwonych złotych, gdyż 4 złote polskie liczył w ów czas na jednego dukata. Późniejsze redukcye uszczupliły jeszcze bardziej ową fundacyę, tak że teraz składa się:

- z kapitału hipotekowanego po 5% na domie pod N. 563³/₄ w sumie 1163 złr.
- z kapitału hipotekowanego na domie pod N. 294 w samym mieście „ 182 „ 41²/₄ kr.
- z listu zastawnego Serya IV. N 590 „ 500 „ — „
- z listu zastawnego Serya V. N. 2120 „ 100 „ — „
- w zapiskach kasy Oszczędności N. 16,981 „ 330 „ 2 „
- w zapiskach kasy Oszczędności N. 16,982 „ 294 „ 10 „

Razem 2568 złr. 43²/₄ kr.

Rozporządzeniem gubernialnem z 17 lutego 1846 r. l. 2553 oddana została ta cała suma pod zarząd funduszu edukacyjnego, a z dochodów otworzono roczne stypendium w kwocie 110 złr. na jednego z chłopców w małym Seminarium, którego kto mał wybierać nadal, zawisło od rozstrzygnięcia ministerialnego.

Fundacya Sierocińska Jana Łukiewicza.

Jan Łukiewicz był Sekretarz Sądu apelacyjnego we Lwowie, legował testamentem z d. 9 sierpnia 1817 dobra swoje Bieniów, Horodyłów i Koniec górny w obwodzie złoczowskim na zakład Siostr Miłosierdzia we Lwowie, z postanowieniem ażeby dochody z onych dóbr szły w połowie na Siostry Miłosierdzia, a w połowie na wyposażenie Sierot zostających w Zakładzie ich wychowawczym; a to pod następującymi warunkami:

- a) Zapisane dobra mają zostawać pod bezpośrednim zarządem Siostr Miłosierdzia, bez dalszej kontroli.
- b) Wykazywać się jednak mają z dochodów czystych co rok przed fiskusem.
- c) Połowę z tych dochodów pobierać mają Siostry Miłosierdzia, spółem przy zakładzie wychowawczym u Ś. Kazimierza i przy szpitalu Ś. Wincentego.
- d) Druga połowa zaś przypaść ma na posag dla jednej z dziewcząt sierot w chwili gdy za mąż wychodzi, albo gdy pełnoletności dostąpi.
- e) Która zaś z dziewcząt ma być uczestniczką posagu, rozstrzyga los, przy czem formalności opisać częścią sam testament, częścią rozporządzenie gubernialne zastrzegło, w ten sposób, że d. 24 czerwca zbierają się wszystkie dziewczęta z zakładu u Ś. Kazimierza, a dziesięć z miasta, które wybrać ma prawo proboszcz u Ś. Mikołaja na Stryjskiem; razem potem idą na nabożeństwo do Ś. Zofii kościółka, w małym przysiółku przedmiejskim lwowskim, a który także część fundacyi składa; tu po wysłuchaniu Mszy ś. przystępują do ciągnięcia losów, pod okiem delegowanych z rządu komisarzy, radców magistratualnych, i dwóch członków z Wydziału miejskiego; którzy spisawszy protokół zawiadamiają opiekuna szczęśliwej sieroty.

Pierwsze ciągnięcie i wyposażenie nastąpiło d. 24 czerwca 1832; odtąd odbywa się ta ceremonia co rok bez przerwy, jak to z następującego Wykazu widać.

Ciągnięcie z roku		Numer losu	Posag złr.	kr.
1832	Maryanna Janiszewska z zakładu	39	400	—
1833	Kornelia Rettel	26	600	—
1834	Agnieszka Wojciechowska	18	1100	—
1835	Magdalena Blumberg	12	800	—
1836	Katarzyna Jecher	48	700	—
1837	Justyna Bogusławska	36	612	5
1838	Julia Martynowicz	34	801	42
1839	Teresa Mastay	24	890	42 ^{1/2}
1840	Wiktorya Arciszewska	32	950	—
1841	Matylda Lachner	3	1000	—
1842	Julia Völmar z miasta	2	1180	—
1843	Teofila Niedzielska z zakładu	35	1100	—
1844	Julia Reif	31	1000	—
1845	Amalia Hutter z miasta	2	1500	—
1846	Franciszka Karnecka z zakładu	55	1000	—
1847	Wanda Konopka	29	1071	61 ^{1/2}
1848	Wiktorya Wąsowicz	63	1215	—
1849	Tekla Salwicka z miasta	1	1215	—
1850	Józefa Kaliszewska z zakładu	8	1465	—
1851	Michalina Żulewska	51	1465	—
1852	Ludwika Harasymowicz	19	1465	—
1853	Michalina Gärtner	25	1465	—
1854	Paulina Schäfler	28	1568	47 ^{2/3}
1855	Maryanna Wystocka	17	1564	47 ^{2/3}
1856	Gabryela Morzańska	10	1700	—
1857	Matylda Srobotnik	15	1700	—

Zukotyń R. 1660.

Jan Kazimirz zapewnia Ignacemu Posicaninowi i Danielowi Bouwiczowi, także dzieciom i spadkobiercom ich, posiadanie wybraniectwa, pod obowiązkiem wyprawiania wybrance trybem węgierskim na usługę wojenną.

Jan Kazimirz z łaski Bożej Krol Polski Wielkie Xiążę Lithewskie Ruskie Pruskie Mazowieckie | Infant(skie) Smolen(skie) Czerniechowskie A Szwedzki Gottski Wandalski Dziedziczny Krol. |

Oznaymujemy ninieyszym pisaniem Naszym wszem wobec y kazdemu z osobna komu to wiedziec nalezy; Isz my mając miłosciwy respekt y baczenie na wojenne przysługi | Vcciwych Ignacego Posicanina y Daniela Bouwicza Wybrancow Naszych ze wsi **Zukotyń**¹⁾ nazwaney, do Ekonomiey Naszey Samborskiej należący, a chcąc onych | do dalszy Naszey y całej Rse(czy)p(ospoli)tey zachęcić vsługi, Onym Prawo na Wybraniectwo y Łan Wybraniecki y inne przynależytosci do tego Wybraniectwa służące we wsi Naszey | **Zukotyń** nazwany dac y conferowac unyśliliśmy iakosz teraznieyszym listem Naszym daimy y conferuemy; Względem ktorego Przywileiu y Prawa przerzeczony Ignacy Posicaninowicz y Daniel Bouwicz przerzeczony Wybraniectwo we wsi **Zukotyń** z Łanem roli zupełnym Wybranieckim y ze wszystkimi budynkami, rolami, polami, ogrodami, łakami, sianozę|ciami, pastwiskami lesnemi y polnemi, pasieką, barciami, z wolnym własnosciami do tej Dzierzawy należących na opał y budynek dREW y drzewa bez sadney płacy dani rąbaniem, | z wolnym pima y gorzałki na własną swoje potrzebę robieniem; Wolno też bedzie pomienionym Wybrancom Młyn na swą tylko potrzebe na swym gruncie własnym zbudowac, y z wol(nym) | ryb w ieżiorach y rzekach tej wsi łowieniem do wzywania swiego, y ze wszystkimi innemi na koniec przynależytosciami teraz y zdawna z Praw Koronnych temuz Wybraniectwu | służącemi y wszelakimi wolnosćiami będą trzymac onego wzywac y w possessiey miec będą aż do smierci a po zseciu iezych Dzieci abo Successorowie ich ieden po drugim nastę|pując za Conseruatiami Naszemi będą trzymali kazdy z nich aż do smierci; Obiecuemy

przetym Naszym i Naiasnieyszych Następcow Naszych imieniem isz przerszc|czonych Ignacego Posicanina y Daniela Bouwicza Wybrancow Naszych y Successorow ich po nich następujących od possessiey y wzywania pomieniononego Wybraniectwa | y wolności także przynależytosci iego nie oddalemy, ani komu inszemu oddalic dopuscimy ale ich cale przy Łanie Wybranieckim zachowamy co y Naiasnieyszy Następcy Na|si uczynią; Tak iednak aby cisz pomienieni Ignacy Posicanin y Daniel Bouwicz Wybranicy Nasi z wzywsz mianowanego Wybraniectwa koczego roku na vsługę wojenną | Rse(czy)p(ospoli)tey Wybranca trybem węgierskim porządnie wyprawowali, po ktory wyprawie sadnych innych ciężarow, podatkow, poborow, podymnych (oproc tych ktore na Wybrancow Con|stylucie wlozyły) ani Nam albo Rse(czy)p(ospoli)tey albo Dzierzawcom Naszym Samborskim teraz y na potym będącym sadnych robot, zaciągow, dani, czynszow, dziesięcin od owiec, zurowczy|zny od swin, plastrow miodu od pszczol y innych naymnieyszych powinności żołnierskich stacyi abo chlebow dawac y ponosic ani żołnierszow stanowiskami, noclegami y pokarmami podcymow bydsz ma y będą powinni, to wszystko za niego poddani tameczni zastępowac mają y te wszystkie wolnosci y praerogatywy Successorom ich służyc będą. Prawa | Nasze Krolewskie, Rse(czy)p(ospoli)tey y Korosciola Świętego Katholickiego wcale zachowując. Na co dla lepszy wiary przy podpisie ręki Naszey Pieczęć Koronną | przycisnąć rozkazalismy. Dan w **Samborze** Dnia XX° Miesiaca Wrzesnia Roku Panskiego MDCLX Panowania Krolestwa Naszych | Polskiego XII a Szwedzkiego XIII Roku. |

Wybraniectwo we wsi Zukotyń nazwany | do Starostwa Samborskiego należący | Vcciwym Ignacemu Posicaninowi y Danielowi Bouwiczowi Wybrancom. |

Jan Kazimirz Krol

Andreas Miaskowski | S. Abt. Praem. Regens Canc. |

Według oryginału spisane na pergaminie lecz już bez pieczęci i bardzo

poplamionego.

Przepis we Lwowie 24. maja 1858.

Wolański Fr. Ksaw.

¹⁾ Wieś Kameralna w ob. Samborskim; powiat Turka.

Przylsk
Horostko

MAPA
GOŚCINICÓW
w Lwowskim okręgu administracyjnym
GALICJI
1857.

— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego
— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego
— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego
— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego
— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego

— granice państwa
— granice obwodu
— granice powiatu
— MIASTA ludności nad 20000
— MIASTA ludności nad 10000
— MIASTA ludności
— MIASTA ludności
— MIASTA ludności

— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego
— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego
— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego
— szlakiem gościńca krajowego
— szlakiem gościńca wojennego

